

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานของสังคมที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง นักการศึกษาประสงค์ จะเห็นการบริหารและนโยบายที่ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งกำลังความคิด กำลังทรัพย์และอื่น ๆ เท่าที่จะทำได้ นั่นคือการกระจายอำนาจการบริหารที่แท้จริงไปสู่ท้องถิ่น เพื่อจะได้จัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ให้มีการสรรหาผู้ปกครองและตัวแทนประชาชนทั่วไปเข้าร่วมบริหารการศึกษาในท้องถิ่น โดยได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ในองค์คณะบุคคลเพื่อดูแล ควบคุม นโยบาย การบริหารการศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย การศึกษาของชาติและความต้องการของท้องถิ่น และระดมสรรพกำลังจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้ ทุกฝ่ายได้รับภาระทางการศึกษา (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2520)

ในเรื่องนี้มีนักการศึกษาได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ

เกษม ศิริสัมพันธ์ (2525) กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการ รับรู้ให้ความสนับสนุนระดับประคองโดยตลอด

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527) ให้ทัศนะสนับสนุนว่า โรงเรียนและชุมชนต้องเป็น ของคู่กันเสมอ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากชุมชนในรูปของภาษีและความ

ช่วยเหลือพิเศษ ดังนั้นโรงเรียนจึงมีข้อผูกพันทางกฎหมาย ศีลธรรม และความรับผิดชอบร่วมกันกับชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและอุปถัมภ์โรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงจำเป็นต้องเป็นกระบวนการสองทางคือ โรงเรียนต้องมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน และชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาสนับสนุนโรงเรียนในเวลาเดียวกัน

อุทัย บุญประเสริฐ (2529) ให้ทัศนะสนับสนุนว่า การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนเป็นสิ่งสำคัญซึ่งมีส่วนช่วยให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือเป็นอันดีจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทจะอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนค่อนข้างมาก โรงเรียนอาจมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาในชุมชน หรือชุมชนอาจมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เป็นอันมากหากมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่าในการจัดการประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สมองความต้องการของสังคมและท้องถิ่นนั้น ควรคัดเลือกตัวแทนจากชุมชนให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบาย และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาและการพัฒนาชุมชน ตลอดจนช่วยประเมิณและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน ในขอบเขตอันควรโดยเป็นผู้ประสานให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติตระหนักดีว่าภารกิจหลักของโรงเรียนประถมศึกษาคือการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มุ่งให้เด็กมีคุณสมบัติที่ดี มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีชีวิตที่สงบสุขและเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ (หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521, 2521) และในการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษามีภารกิจ 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงินและงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ภารกิจของโรงเรียนดังกล่าวมีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพของการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพชีวิตของเด็ก ซึ่งสมชัย วุฒิปรีชา เลขาธิการคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ในคำนำหนังสือโครงการกรรมการศึกษารูปแบบความร่วมมือขององค์กรชุมชน (คณะกรรมการศึกษา) ต่อการพัฒนาคณะกรรมการประถมศึกษาแล้วว่า ด้วยความตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องจัดการประถมศึกษาให้มีคุณภาพภายใต้ข้อจำกัดในเรื่องทรัพยากรที่ทางราชการพึงให้การสนับสนุนได้นี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้ริเริ่มความคิดที่ให้ประชาชนในรูปขององค์กรชุมชนกลับเข้ามาบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน (ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ, 2531) และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ 14/2524 เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2524 ได้มีการตราระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2525 ขึ้น กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทุกแห่ง มีคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา แห่งละ 5-15 คน เพื่อทำหน้าที่ตามบทบาทที่กำหนดในระเบียบ คือ

1. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
2. แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการเพื่อพัฒนาโรงเรียน
3. เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชนและการพัฒนาท้องถิ่น
4. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนประถมศึกษาที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษามาจากประชาชนในท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน (วิจิต ทองนุ้ย และคณะ, 2528) โดยหลักการแล้วการดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการนำความคิด ความต้องการของชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน ทำให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของชุมชนได้ เป็นผลให้ประชาชนได้มีส่วนเข้ามาช่วยในการพัฒนาโรงเรียนและในขณะเดียวกันโรงเรียนก็จะช่วยให้ประชาชนใน

ท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้นด้วย ดังนั้นองค์การชุมชนคือ คณะกรรมการศึกษา น่าจะเป็นกลุ่มบุคคลจากประชาชนในระบบที่เสริมสร้างคุณลักษณะให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ กรรมการศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการจัดการประถมศึกษาในฐานะผู้ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน" (ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ, 2531) และถึงแม้ว่าจะมีคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา และกำหนดบทบาทไว้ชัดเจน 4 บทบาท แต่ข้อเท็จจริงในการปฏิบัติคณะกรรมการศึกษายังปฏิบัติงานในหน้าที่ตามบทบาทของตนเองทั้งในเรื่องการให้คำปรึกษาและการให้ความสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาน้อยมาก ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการศึกษาทั่วประเทศมีอยู่ประมาณ 374,784 คน ยังปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนเองได้ไม่มากเท่าที่ควร" (ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ, 2531)

สภาพปัจจุบันและปัญหาของการประถมศึกษา งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ยังมีลักษณะผิวเผิน กล่าวคือโรงเรียนยังไม่มียุทธศาสตร์ในการพัฒนาชุมชน และชุมชนก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนเท่าที่ควร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 สำหรับปี 2525-2534 มีดังนี้

1. จัดการบริหารการศึกษาและส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
2. จัดบริการซ่อมเสริมความพร้อมและสุขภาพอนามัยแก่นักเรียนประถมศึกษา
3. ปรับปรุงกระบวนการบริหาร กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยเฉพาะการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
4. ส่งเสริมการนำนวัตกรรมที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาการประถมศึกษา
5. จัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอและเสมอภาคทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ
6. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการประถมศึกษา
7. กระจายโอกาสทางการประถมศึกษาให้ทั่วถึง
8. ส่งเสริมการวางแผนและการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย ตลอดจนการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป. : 110)

ตามนโยบายการพัฒนาการประถมศึกษาที่กล่าวมา ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจึงควรรู้หลักการในการบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และโรงเรียนจะต้องขอความร่วมมือและประสานงานกับชุมชนเพื่อปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนและชุมชน โดยโรงเรียนจะต้องพยายามขอความร่วมมือกับผู้นำในชุมชนในอันที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจ สนใจและสนับสนุนการศึกษา ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะแยกออกจากกันไม่ได้จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โรงเรียนจะดำเนินงานไปตามลำพังโดยมีค่านึงถึงสภาพการณ์ในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ไม่ได้ เพราะชีวิตนักเรียนย่อมผูกพันอยู่กับวัฒนธรรม พื้นฐานชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้ปกครองนักเรียน ฉะนั้นโรงเรียนที่ดีควรตั้งอยู่ด้วยความเชื่อถือและความร่วมมือของประชาชน และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงควรเป็นบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของโรงเรียนและผู้บริหาร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2527)

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังที่กล่าวมามีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ 2 ทาง คือ ทั้งโรงเรียนและชุมชนมีบทบาททั้งเป็นผู้ให้และผู้รับ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนได้แสดงบทบาทของการให้และการรับความร่วมมือ การสนับสนุน การให้ความช่วยเหลือ และสร้างความเข้าใจเป็นอันดีต่อกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529) ได้กำหนดให้มีขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังต่อไปนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. การให้บริการแก่ชุมชน
3. การร่วมกิจกรรมของชุมชน
4. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
5. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น

ในสภาพปัจจุบันสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทองมีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 7 อำเภอ สำนักงานกลุ่มโรงเรียน 24 แห่ง โรงเรียน 159 โรงเรียน มีบุคลากรทั้งหมด 2,473 อัตรา เป็นข้าราชการครู 2,212 อัตรา มีนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

5,557 คน ระดับประถมศึกษา 24,379 คน รวมเป็นนักเรียนทั้งสิ้น 29,936 คน และในส่วนของ การดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาครบถ้วนทุกโรงเรียน (สพจ. อ่างทอง หนังสือที่ ศธ 1474/3329 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2528) และผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ นายจรรุญ อ่อนทรวง ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2532 ได้กล่าวถึง นโยบาย เป้าหมาย และมาตรการในการจัดการศึกษา "จะสนับสนุน ให้โรงเรียนประสานงานและใช้องค์กรคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาให้เกิด ประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาโรงเรียน" และจากการศึกษาเอกสารของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง ได้กำหนดนโยบายและการดำเนินงานด้านบริการและสนับสนุนในส่วนของความ สัมพันธ์กับชุมชนไว้ คือ ส่งเสริมให้หน่วยงานในสังกัดสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เพื่อให้ ชุมชนได้เห็นความสำคัญของการศึกษาและเข้ามามีส่วนร่วมช่วยพัฒนาการศึกษา รวมทั้งให้โรงเรียน ได้บริการชุมชน ตามศักยภาพ และอีกข้อหนึ่งคือ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานและสถานศึกษาสังกัดอื่น รวมทั้งหน่วยงานของ 5 กระทรวงหลักในการพัฒนาชุมชนและให้บริการด้านต่าง ๆ เพื่อให้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง, นโยบาย เป้าหมาย และมาตรการในการจัดการศึกษาปี 2534, 2532)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทองได้ให้ความสำคัญต่อองค์กรคณะกรรมการศึกษา ผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียน และมีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทที่ ปฏิบัติจริงของคณะกรรมการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ว่าได้ปฏิบัติอะไรบ้าง ในบทบาทใด และในการปฏิบัติตามบทบาทนั้นมีปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติอย่างไร การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้จะ เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการศึกษาให้บทบาทในการปฏิบัติสอดคล้องกับ ความ ต้องการของโรงเรียนและชุมชน ตามขอบข่ายงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ และในการวิจัยนี้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง จะได้รับข้อมูลและผลของ การวิจัยนี้นำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารโรงเรียน งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ

ชุมชนได้ตามเป้าหมาย โดยมีองค์คณะบุคคลที่มาจากประชาชนในท้องถิ่น คือ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาเป็นสื่อกลางเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้เป็นอย่างดีและมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการประจำโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามขอบข่ายงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการแก่ชุมชน การร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น โดยที่บทบาทของคณะกรรมการศึกษาที่จะดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นบทบาทที่ปฏิบัติจริงตามกรอบของบทบาทที่ระบุไว้ในระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525 คือ การให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน การแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือ การเสนอแนะและประสานงาน และการแต่งตั้งคณะกรรมการทำงาน เพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถม

ศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทองเท่านั้น และผู้ให้
ข้อมูลคือ ประธานกรรมการศึกษา และเลขานุการคณะกรรมการศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลของการวิจัยจะทำให้ได้ข้อความรู้ตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงของคณะกรรมการ
ศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมให้คณะกรรมการ
ศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สามารถปฏิบัติตามบทบาทได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

บทบาทของคณะกรรมการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการปฏิบัติตาม
หน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้ง
คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525

คณะกรรมการศึกษา หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการศึกษา
ประจำโรงเรียนประถมศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
อ่างทอง

ประธานกรรมการศึกษา หมายถึง บุคคลที่เป็นกรรมการศึกษาในโรงเรียนประถม
ศึกษาและได้รับการคัดเลือกจากกรรมการศึกษาโรงเรียนนั้นให้ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ
ศึกษาและรวมถึงรองประธานกรรมการศึกษาที่ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการศึกษาที่ไม่สามารถ
ปฏิบัติหน้าที่ได้

เลขานุการคณะกรรมการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนในตำแหน่ง ครูใหญ่
อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการใน
คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
อ่างทอง

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
อ่างทอง เปิดทำการสอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6

ชุมชน หมายถึง อาณาบริเวณที่มีประชาชนอยู่รวมกันและมีโรงเรียนประถมศึกษาตั้งอยู่
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการความสัมพันธ์ 2 ทาง
ที่มีการสื่อสาร การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน เพื่อก่อให้เกิด
ความเข้าใจอันดีต่อกัน ตามขอบข่ายงานที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กำหนด ดังนี้คือ

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ การมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับ
การดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ การ
ประชุมผู้ปกครอง การเผยแพร่ข่าวสาร การพบปะเยี่ยมเยียน เป็นต้น
2. การให้บริการแก่ชุมชน คือ การมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านต่าง ๆ ของ
โรงเรียนแก่ชุมชน ได้แก่ การให้บริการความรู้ การให้บริการอาคารสถานที่ เป็นต้น
3. การร่วมกิจกรรมของชุมชน คือ การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้น
ในชุมชนและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ได้แก่ กิจกรรมประเพณี การพัฒนาท้องถิ่น กิจกรรมที่ประชาชน
จัดขึ้น เป็นต้น
4. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน คือ การมีส่วนร่วมในการเชิญชวน
หรือหาทางให้บุคคลในชุมชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ใน
โรงเรียน การนำทรัพยากรในชุมชนมาพัฒนาโรงเรียน การช่วยเหลือนักเรียน การเป็นวิทยากร
ให้ความรู้ เป็นต้น
5. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น คือ การมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงานและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียน
กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ในท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มโรงเรียน กลุ่มบุคคลในชุมชน และหน่วยงานอื่น
ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง จำนวน 159 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) โดยการแบ่งกลุ่มคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นร้อยละ 25 ของโรงเรียนแต่ละขนาด ได้โรงเรียนขนาดเล็ก 13 โรงเรียน ขนาดกลาง 23 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน รวมจำนวน 40 โรงเรียน จากโรงเรียนที่ได้สุ่มตัวอย่างประชากรผู้ให้ข้อมูลกำหนดแบบเจาะจง (Purposive Sampling Technique) ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยประธานกรรมการศึกษาโรงเรียนละ 1 คน รวม 40 คน และเลขานุการคณะกรรมการศึกษา โรงเรียนละ 1 คน รวม 40 คน รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 80 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Structured Interview) มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทบาทของคณะกรรมการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.2 แบบศึกษาเอกสาร เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของคณะกรรมการศึกษา ตามขอบข่ายงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลจากแบบศึกษาเอกสารใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

5. การนำเสนอข้อมูล

เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

รายการอ้างอิง

ภาคผนวก